

व्यवसायाची चिंता कशाला आम्ही आहोत ना...

व्यवसाय निवड करण्यापासून ते व्यवसाय यशस्वी करण्यापर्यंत परिपूर्ण मार्गदर्शन

निल निधी कन्सल्टंसी

मुद्रा लोन, लघु उद्योग, शेळी पालन कर्ज, दुध डेअरी कर्ज, शेतीच्या इतर जोड धंद्या करिता कर्जाची सर्व प्रक्रिया तसेच कागद पत्राची सर्व पुर्तता करून कर्ज मंजूर करून दिले जाते.

बन्हामसिंग नगर, एमजीएम कॉलेज रोड, नमस्कार चौक, नांदेड

संपर्क : 9484429999, 8600371030

Post Reg. No. G-2/RNP/NND/486/2025-2027

अखिल भारतीय बंजारा समाजाचे एकमेव साप्ताहिक

बंजारा पृकार

संपादक : अवि गोविंदराव चव्हाण मो. : ९७६३२९१७७४

E-mail - banjara.pukar@rediffmail.com

साई सेवा कॉन्स्ट्रो हब

सॅनिटरी वेशर | प्लंबिंग | पेंट्स | इलेक्ट्रीकल्स | मशिनरी

घर बांधकामा पासून ते घर सजवण्या पर्यंतचे सर्व सामान एकाच ठिकाणी

ग्यानमाता स्कूल समोर, न्यायभवन जवळ, विठ्ठलनगर, नांदेड

प्रो.प्र.रनविरसिंग राठोड | मो. 8888205000

* वर्ष २५ वे

* नांदेड *

सोमवार दिनांक : १६ जून २०२५

RNI No. MAHBIL/2011/52257

* पाने ४

* किंमत ३ रूपये

* अंक १४ वा

जातीय जनगणनेत फक्त आणि फक्त बंजारा हाच उल्लेख करा- ना. संजय राठोड

जिसकी जितनी संख्या भारी, उसकी उतनी हिस्सेदारी!

नांदेड : बंजारा पुकार

येथे कार्यकर्ता संवाद बैठकीला उपस्थित राहून मोठ्या संख्येने उपस्थित राहिलेल्या समाज बांधवांशी संवाद साधला गोदावरी नदीच्या तीरावर वसलेल्या या जिल्ह्यात बंजारा समाजाची लोकसंख्या जवळपास ७-८ लक्ष आहे. ६०० पेक्षा अधिक तांडे असून जे समाजाच्या एकतेचे आणि संस्कृतीचे जतन केंद्रे आहेत. एवढी मोठी लोकसंख्या या जिल्ह्यात असताना देखील समाजाचा अपेक्षित विकास झालेला नाही, आजही मूलभूत सुविधांपासून अनेक तांडे वंचित आहे. हे चित्र बदलायचे असेल तर संघटित होऊन काम करण्याची नितांत गरज आहे. देशात लवकरच जातीय जनगणना होणार आहे, देशभरातील बंजारा बांधवांना माझे आवाहन आहे की यात



आपण उपगट, उपजातीचा उल्लेख न करता केवळ बंजारा असाच उल्लेख करावा. जेणेकरून भविष्यात आपल्याला लोकसंख्येच्या आधारावर लोकप्रतिनिधित्व, आरक्षण, योजना आणि निधीची रास्त मागणी करता येणार आहे. One Nation - One Category साठी माझा पाठपुरावा सुरू असून या मागणीला निर्णयापर्यंत नेण्यासाठी आणि समाजाच्या सर्वांगीण विकासासाठी संघटित होऊन लढा उभारण्याची गरज आहे.

संत श्री सेवालाल महाराज तांडा समृद्धी योजनेच्या माध्यमातून लोकसंख्येची अट शिखील करून ग्रामपंचायत निर्माण करण्याचा मार्ग मोकळा झाला आहे, त्याच्या तात्काळ अमलबजवानी संदर्भात मा. मुख्यमंत्री यांची भेट प्रशासनाला निर्देश देण्याबाबत विनंती करणार आहे.

(वनाटी) मोदी आवास योजनेत तगछडा का समावेश, सावित्रीबाई फुले आधार योजना यासह विविध योजना शासनाच्या माध्यमातून मार्गी लावल्या असून येणाऱ्या काळात उर्वरित मागण्या पूर्ण करण्याकरिता मी कटिबद्ध आहे. आजपर्यंत आपण सर्वांनी माझ्यावर विश्वास ठेवून, साथ देऊन सहकार्य केले, यापुढेही समाजाच्या सर्वांगीण विकासासाठी असेच सहकार्य आणि साथ द्या असे नम्र आवाहन करतो.

डॉ.बी.डी.चव्हाण, माधव राठोड (अध्यक्ष, तांडा वस्ती सुधार), प्रा.केलाश राठोड यांनी सक्रिय सहभाग नोंदवला. तसेच ग्रामीण टेक्निकल इन्स्टिट्यूट, नांदेडचे अध्यक्ष डॉ. विजय पवार यांनी बैठकीचे संयोजन व आयोजन यांमध्ये मोलाचे योगदान दिले. संभाजीनगर येथून आलेले रंजीत पवार, परभणीचे संदीप राठोड, परळीचे बाळासाहेब चव्हाण, आंबाजोगाईचे अजीत चव्हाण, धाराशिवचे सचिन राठोड आणि पूसद येथील प्रा. संजय चव्हाण यांनी आपले मनोगत व्यक्त करून समाजाच्या प्रश्नांकडे लक्ष वेधले. याशिवाय ड. विनोद चव्हाण, सौ.संध्याताई राठोड, प्रफुल राठोड, यू. एन. जाधव, भोकरचे, प्रा. सुरेश जाधव आणि नितीन आडे यांनी समाजाच्या विविध मागण्या मांडल्या. या बैठकीला मोठ्या संख्येने समाज बांधव उपस्थित होते.

हरिश जाधव याचे ‘नीट’ परीक्षेतील यश

नांदेड : बंजारा पुकार

राष्ट्रीय पात्रता चाचणी (NEET) परीक्षेतील नुकत्याच जाहीर झालेल्या निकालात हरिश विश्वजीत जाधव याने ५२२ गुण मिळवून विशेष यश संपादन केले आहे. अतिशय हलाखीच्या, आर्थिकदृष्ट्या प्रतिकूल आणि खटतर परिस्थितीत शिक्षणाची वाटचाल करत, हरिशने आपल्या कष्ट, जिद्द आणि चिकाटीच्या जोरावर हे यश मिळवले आहे. हरिशचा हा प्रवास खरंच प्रेरणादायी आहे. त्याने आपल्या परिस्थितीला कधीही मर्यादा मानली नाही, उलट तीच परिस्थिती आपलं सामर्थ्य बनवत नीट परीक्षा उत्तीर्ण होण्याचा निर्धार केला. त्याच्या या अपूर्व यशामुळे गावात, शाळेत आणि समाजात आनंदाचे व अभिमानाचे वातावरण आहे. हरिश हा स्वर्गीय सजनीबाई आडे माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आश्रम शाळा, महालुंगी ता.आर्णी जि. यवतमाळ या संस्थेचा विद्यार्थी असून, त्याच्या या यशामुळे संस्थेचा



सन्मान उंचावला आहे. संस्थेचे सचिव अनिलभाऊ आडे यांनी त्याचे मनःपूर्वक अभिनंदन करत पुढील शैक्षणिक व व्यावसायिक वाटचालीसाठी शुभेच्छा दिल्या. सोबतच शाळेचे उपक्रमशील प्राचार्य भूपाल राठोड तथा सर्व कर्मचाऱ्यांक देखील मोठ्या प्रमाणात अभिनंदन केल्या जात आहे. समाजातील प्रत्येक गरीब, ग्रामीण व संघर्षमय परिस्थितीत वाढलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी हरिशचा संघर्ष आणि यश हा आदर्श व दीपस्तंभ ठरणार आहे. त्याचे यश हे केवळ वैयक्तिक नाही, तर सर्वांसाठी प्रेरणादायी आहे. मनापासून अभिनंदन हरिश! तू अशाच प्रकारे पुढे जात राहो. उज्ज्वल भविष्यासाठी शुभेच्छा.

गोर सेनेच्या जलआंदोलनाची प्रशासनाने घेतली दखल मौजा भोयनी येथे गोर सेना दोन आठवड्यात करण्यात येणार डागडूजी

मानोरा : बंजारा पुकार

तालुक्यातील मौजे भोईनी येथे गोर सेना तालुका व जिल्हा पदाधिकाऱ्यांच्या वतीने गत दोन वर्षांपूर्वीपासून खड्डेमय रस्त्याच्या दुरुस्तीसाठी पाठपुरावा करूनही प्रशासनाकडून दखल घेतली जात नसल्याच्या निषेधार्थ आज करण्यात आलेल्या जल आंदोलनाची दखल प्रशासनाने घेऊन सदरील खड्डेमय रस्ता दुरुस्तीचे लेखी आश्वासन आंदोलकांना दिल्याने हे



आंदोलन तूर्तास मागे घेण्यात आल्याची माहिती संघटनेचे जिल्हा उपाध्यक्ष आंदोलक गोपाल चव्हाण यांनी दिली. या सामाजिक संघटना

कडून केण्यात येणाऱ्या जल आंदोलन स्थळी आज महसूल प्रशासनाच्या वतीने संदीप एम. आडे, सहायक महसूल अधिकारी यांनी भेट दिली,

तहसीलदार डॉ. शारदा चौंडेकर व अॅड. नैतिक नाईक यांच्या हस्ते वृक्षारोपण

किनवट : बंजारा पुकार

जागतिक पर्यावरण दिनानिमित्त तहसील कार्यालयात वृक्षारोपणाचा स्तुत्य उपक्रम राबविण्यात आला. या कार्यक्रमात तहसीलदार डॉ. शारदा चौंडेकर मॅडम व अॅड. नैतिक नाईक यांच्या प्रमुख उपस्थितीत वृक्षारोपण करण्यात आले. या वेळी तहसील कार्यालयातील कर्मचारी सुरोषे साहेब अॅड. चेतन नाईक, संदीप आडे, राज नायक आणि नितीन



चव्हाण यांचीही विशेष उपस्थिती लाभली. कार्यक्रमादरम्यान पर्यावरण

रक्षणाचे महत्त्व अधोरेखित करत उपस्थित मान्यवरांनी पर्यावरण संवर्धनासाठी जनजागृतीचा संदेश दिला. अॅड. नैतिक नाईक यांनी जनतेला आवाहन केले आहे की, प्रत्येक माणसांनी एक वृक्ष लावून त्याचे तंतोतान पोषण करावे जेणेकरून भविष्याची चांगली वृक्षाची सुरवात होईल.

तसेच सदर ठिकाणी संबंधित कंपनीचे प्रतिनिधी व सा. बा. विभागाचे अधिकारी विवेक पवार हे उपस्थित होते. सदर आंदोलनाची तात्काळ दखल घेणेकामी संबंधितांना सूचना वजा आदेश देण्यात आल्याने व आंदोलन मागे घेण्यात आले. आंदोलनात सुनील राठोड, तालुकाध्यक्ष गोर सेना मानोरा, गोपाल चव्हाण, जिल्हा उपाध्यक्ष वाशीम, बाळा बंजारा व इतर पदाधिकारी उपस्थित होते.

नारायण चव्हाण राष्ट्रीय विमुक्त जनजाती महासभेचे सचिवपदी निवड पुसद : बंजारा पुकार

वाशीम जिल्ह्यातील तीर्थक्षेत्र पोहरादेवी येथील विकासक आणि बंजारा समाजातील सामाजिक कार्यकर्ते नारायण चव्हाण यांची राष्ट्रीय विमुक्त युमंतू जनजाती महासभेच्या राष्ट्रीय कार्यकारिणीत राष्ट्रीय सचिवपदी नुकतीच सर्वानुमते निवड करण्यात आली आहे. त्यांच्या या निवडीने समाजाला राष्ट्रीयस्तरावर एक नवा, हक्काचा आवाज मिळाला आहे. सामाजिक, आर्थिक व औद्योगिकदृष्ट्या मागास असलेल्या बंजारा आणि अन्य भटक्या समाजाची देशपातळीवर सर्वांगीण उन्नती व्हावी, या उदात्त उद्देशाने हे महत्त्वपूर्ण पद नारायण चव्हाण यांना देण्यात आले आहे. देशभरात कुठेही समाजबांधवांवर अन्याय होत असल्यास, त्याविरोधात संघटनेच्या माध्यमातून प्रभावीपणे आवाज



उचलून त्यांना न्याय मिळवून देण्यासाठी चव्हाण यांनी सक्रियपणे, निष्ठेने कार्य करावे, असा आशावाद संघटनेच्या पदाधिकाऱ्यांनी त्यांची निवड करताना व्यक्त केला. आपल्या निवडीनंतर बोलताना नारायण चव्हाण यांनी हे श्रेय पोहरादेवी येथील जगदंबा देवी माता, संत सेवालाल महाराज, संत रामराव महाराज, धर्मगुरू बाबूसिंध महाराज आणि पोहरादेवीतील सर्व संत-महंत महाराजांच्या पवित्र आशीर्वादाला समर्पित केले. या निवडीचे सर्वत्र स्वागत आणि अभिनंदन होत आहे.



सुरताबाई राठोड महाविद्यालयाचा नीट परिक्षेत यश



नांदेड/प्रतिनिधी

महाराष्ट्रात पथदर्शक प्रकल्प राबविणारे नांदेड जिल्ह्याचे तत्कालीन आदर्श जिल्हाधिकारी, कॉपीमुक्त अभियानाचे जनक, डॉ. श्रीकर परदेशी साहेब यांच्या मार्गदर्शन नुसार गेल्या १५-

१६ वर्षांपासून सतत कॉपीमुक्त परीक्षा घेत असल्यामुळे आज त्याची ही फलश्रुती दिसत आहे. ग्रामीण भागातील दजेंदार शिक्षण देणारे व यशाची उज्ज्वल कायम परंपरा असलेले एकमेव कनिष्ठ महाविद्यालय, सुरताबाई किशनराव राठोड कनिष्ठ

महाविद्यालय हणेगाव ता. देगलूर जि.नांदेड येथील राष्ट्रीय स्तरावरील NEET परीक्षेत उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांचे मनःपूर्वक हार्दिक अभिनंदन ! एम.बी.बी. एस.ला प्रथम वर्ष साठी प्रवेश साठी पात्र संभाव्य ७ विद्यार्थी आहेत. शुभम केरवा चंद्रामदने

५८८, रोहिणी महादेव पटणे ५४०, मनोज उमेश दोमाटे ५१८, स्नेहा संजय भालके ४८७, संतोषी तेजराव लवटे ४८७, सुस्मिता तेजराव लवटे ४७३, रोहन नागनाथ नाईकवाडे ४५६, या यशाबद्दल संस्थेचे संस्थापकअध्यक्ष प्राचार्य शंकरराव राठोड , सौ.

शारदादेवी राठोड अध्यक्ष, व महाविद्यालयातील प्राचार्य पीजी राठोड , सर्व प्राध्यापक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी विद्यार्थ्यांचे अभिनंदन केले. परिसरातील गावातून या कनिष्ठ महाविद्यालयाचे कौतुक केले जात आहे.

स्टार किडनी सेंटर

सुपरस्पेशलिटी हॉस्पिटल अ‍ॅन्ड आय.सी.यु.

स्थळ : स्टार किडनी सेंटर, बोरबन फॅक्ट्री एरिया, नांदेड

☎ 8007746377 | 8766924195

डॉ.राजीव राठोड

MS DNB (SUR), FMAS, DNB (URO)

Consultant Urologist & Transplant Surgeon

डॉ.सोनाली राठोड (जाधव)

MBBS, DA, DNB (Anaesthesia)

Consultant Anaesthetist & Intesivist

उपलब्ध सुविधा

- नेफ्रोलॉजी विभाग - उपलब्ध सुविधा
- सुसज्ज अत्याधुनिक डायलिसिस विभाग
- किडनीची संवेदीत सर्व आजारांचे अचूक निदान व उपचार
- अ‍ॅल्युट किडनी फेल्युअर
- क्रॉनिक किडनी फेल्युअर
- मधुमेह आणि उच्च रक्तदाब मुळे होणारे किडनीचे अनुवंशीक आजार
- मुलांचे मुखरोगावर दुर्बिणीने इलाज
- विवासाच्या मुंजमातीतील असंयमांचे निदान व उपचार
- किडनी प्रत्यारोपण

- मेडीसीन व आय.सी.यु.विभाग
- चर्पदंश निदान व उपचार
- विषयाचा निदान व उपचार
- इदरवेग निदान व उपचार
- टी.बी., दमा/श्वसनाचे गंभीर आजार
- अभियंत्रित उच्च रक्तदाब
- गंभीर स्वल्पातील मधुमेह
- मंदूरील रक्तदाब, झटके (फिस्टर)
- अर्धगावायू व इतर मंदुक्तिकार
- अवघड शल्यक्रियेनंतरचे उपचार

संस्थापक संपादक

गोविंदराव एच.चव्हाण

लोकलची जीवघेणी गर्दी, निरपराध प्रवाशांचे बळी

मुंबईची विस्तारीत उपनगरे असलेल्या दिवा-मुंब्रा दरम्यान खचाखच गर्दीने धावणाऱ्या लोकलमधील दरवाजात उभे असणारे काही प्रवासी खाली पडले आणि त्यातच काहींचे बळी गेले तर काही जखमी झाले. सोमवार हा आठवड्याचा पहिला दिवस. या दिवशी मुंबईतील उपनगरी रेल्वेगाड्या तुडुंब गर्दीला घेऊन धावत असतात. मध्य रेल्वेच्या मुंब्रा स्थानकाजवळ दोन लोकल गाड्यांतील दरवाजात उभे असलेले प्रवासी एकमेकांना घासले गेले, त्यातूनच काही जण खाली पडले व ही दुर्घटना घडली अशी माहिती सुरुवातीला पुढे आली. नेमके किती मृत्युमुखी पडले किंवा नेमके किती जखमी झाले याची माहितीसुद्धा धड मिळत नव्हती. मुंबईच्या उपनगरी रेल्वेतून रोज पंचाहत्तर लाखांहून अधिक प्रवास करतात.

एवढ्या संख्येने प्रवाशांना घेऊन धावणारी क्षमता जगात कुठेही नसावी. रात्रीचे चार तास सोडले तर सीएसटी-चर्चगेटपासून कर्जत, कसारा, खोपोली, पनवेल आणि विरार, पालघर, डहाणूपर्यंत लोकल्स धावत असतात. मध्य, पश्चिम, हार्बर् मार्गावरील उपनगरी सेवा ही तर मुंबईची जीवनवाहिनी आहे. आता मेट्रो, मोनो मुंबईकरांची अत्यावश्यक सेवा बनली आहे. लोकल्स आणि मेट्रो हा मुंबईकरांचा श्वास आहे. मग ही सेवा चोवीस तास तत्पर व कार्यरत ठेवणे हे जसे रेल्वेला आव्हान आहे तर रेल्वेचे कर्तव्यही आहे. याच महामुंबईतून देशाच्या खजिन्यात सर्वात जास्त महसूल जमा होतो. याच महानगरातून देशाला सर्वात जास्त जीएसटी मिळतोय. त्या बदल्यात रेल्वे मंत्रालय ७५ लाख मुंबईकरांचा रोजचा लोकल प्रवास सुखाचा व्हावा म्हणून काय सेवा सुविधा देते ?

मध्य आणि पश्चिम रेल्वेवरील दादर, कुर्ला, घाटकोपर, ठाणे, कळवा, डोंबिवली, कल्याण तसेच अंधेरी, वसई-विरार या स्थानकांवर नेहमीच गर्दीचा कहर असतो. सीएसटीवरून कर्जत, कसारा, खोपोली, पनवेलला जाणाऱ्या व येणाऱ्या लोकल्स तुडुंब गर्दीने नेहमीच भरलेल्या असतात. कोंडवाड्यात जशी जनावरे दावणीला असतात, त्याहीपेक्षा लोकलमधील प्रवाशांची अवस्था वाईट असते. मुंब्रा येथे कसाराहून सीएसटीकडे जाणारी व सीएसटीहून कसाराकडे जाणारी या लोकल जात असताना दरवाजात उभे राहून लटकून प्रवास करणारे एकमेकांना घासले गेले व त्यातले डझनभर खाली पडले असे सांगण्यात आले. धावत्या लोकलमध्ये प्रवाशांना स्वतःचा तोलही सांभाळता आला नाही, जे खाली पडले त्यांना धरून किंवा खेचून पुन्हा डब्यात आणणे इतरांना शक्य झाले नाही. या अपघातात कुणी किती जखमी झाले, कोणाचे हात-पाय मोडले, कुणाला जीव गमवावा लागला याचा तपशील नंतर येईलच, पण गर्दीने भरलेल्या लोकलमधील प्रवासी एकमेकांना घासून खाली पडले ही बाब अतिशय गंभीर आहे. ही वेळ त्यांच्यावर का आली, त्याला जबाबदार कोण ? याचे उत्तर कोणी देणार नाही. देशात जिकडे तिकडे वंदे भारत एक्स्प्रेस सुरू होत आहे. वंदे भारत ट्रेनची क्रेझ वाढत आहे. पण मुंबईतील लोकल्समधून रोज प्रवास करणारे लाखो प्रवासी मात्र वाऱ्यावर सोडले आहेत. रोज पोटापाण्यासाठी व रोजगारासाठी लक्षावधी मुंबईकर गर्दीने भरलेल्या लोकल्समधून दोन-अडीच तास प्रवास करीत कामावर पोहोचत आहेत आणि त्याच गर्दीतून सायंकाळी-रात्री घरी परतत आहेत. गर्दीचे दुष्टचक्र संपणार कधी ? लोकल प्रवाशांना दिलासा कधी ? लोकलमधून मुंबईकरांना कधी सुखाने प्रवास करायला मिळणार ? सर्वसामान्य लोक कोणीही होस म्हणून लोकलने प्रवास करीत नाहीत. स्वस्तात व जलद प्रवास करता येतो म्हणून लाखो लोक लोकल्स प्रवासाकडे आकर्षित होतात. गेल्या दोन वर्षांत एअर कंडिशनड लोकल्स धावू लागल्या आहेत. जशी त्यांची संख्या वाढत आहे तसे विना एसी लोकल्स कमी होत आहेत. मुंबईत एसी लोकल्स हव्या आहेत, त्याला मागणीही बरीच आहे. एसी लोकल्समधून प्रवास करणारा वर्गही मोठ्या संख्येने आहे. पण सर्वसाधारण लोकल परवडते म्हणून त्या लोकलने प्रवास करणाऱ्या लाखो मुंबईकरांवर अन्याय होता कामा नये याची दक्षता रेल्वे प्रशासनाने घेतली पाहिजे. गेल्या वीस वर्षांत मुंबईत झालेल्या रेल्वे अपघातात ५१,८०२ लोकांचा मृत्यू झाला. मुंबईत रेल्वे अपघातात रोज सात ते आठ लोक मरण पावतात. पण त्याची कुठे बातमीही प्रसिद्ध होत नाही. ‘रोज मरे त्याला कोण रडे’ अशी मुंबईच्या उपनगरी रेल्वेची अवस्था झाली आहे. सन २०२५ या नवीन वर्षात जानेवारी ते मार्च या तीन महिन्यांत मुंबईत रेल्वे अपघातात ६६३ लोक ठार झाले. त्यातले २७२ जण लोकलमधून खाली पडून मरण पावले, तर ३९१ जण रेल्वे रूळ ओलांडताना मृत्युमुखी पडले. दोन लोकलमधील प्रवासी एकमेकांना घासून खाली पडून मरण पावले किंवा जखमी झाले, असे प्रथमच घडले असावे. आता तरी राज्य सरकार, केंद्र सरकार व रेल्वे प्रशासन यांचे डोळे उघडणार आहेत की नाही ? मुंबईतील लोकल प्रवासावर कोणाचे नियंत्रण आहे की नाही ? प्रत्येक ट्रेनमध्ये प्रत्येक लोकलच्या डब्यात विनातिकीट अनेक प्रवासी असतात.

मुंबई - दिनांक १३ जून २०२५ रोजी मा. मुख्यमंत्री देवेंद्रजी फडणवीस यांच्या वर्षा निवासस्थानी श्री गुरुतेग बहादुरजी यांचा ३५० वीं शहीद आणि गुरुगोविंदसिंघजी यांचे ३५० वीं गुरुता गद्दी समागम कार्यक्रमाच्या आयोजनासाठी एक दिवसाची मीटिंग संपन्न झाली. बैठकीस राज्यस्तरीय समितीचे मार्गदर्शक संत ज्ञानी हरिनामसिंघजी खालसा ,धर्मगुरू संत बाबूसिंग महाराज, संत.रघुमुनीजी महाराज, गोपाल चैतन्यजी महाराज, महंत सुनील महाराज, रामसिंगजी महाराज, सुरेश महाराज,शरदराव ढोले , मुख्यमंत्री यांचे अप्पर मुख्य सचिव विकास खारगे, गृह विभागाचे अप्पर मुख्य सचिव इकबालसिंह चहल, अप्पर मुख्य सचिव वित्त ओ.पी. गुप्ता, नगर विकास विभागाचे प्रधान सचिव के. गोविंदराज, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनाचे महासंचालक ब्रिजेससिंह, अप्पर पोलीस महासंचालक निखिल गुप्ता तसेच राज्यस्तरीय समितीचे समन्वयक रामेश्वरभाऊ नाईक उपस्थित होते.

१५ व १६ नोव्हेंबर २०२५ रोजी होणाऱ्या नांदेड येथील शहिदि शताब्दी व गुरुता गद्दी समागमाच्या यशस्वी आयोजनासाठी राज्यस्तरीय समितीचे समन्वयक रामेश्वरभाऊ नाईक यांनी या सभेचे आयोजन केले होते. सदर बैठक नियोजित वेळी सकाळी ११ वाजता सुरू करण्यात आली. त्या बैठकीमध्ये उपस्थितांपैकी सुरुवातीला धर्मगुरू महंत बाबूसिंघ महाराज, संत ज्ञानी हरनामसिंहजी खालसा, शरदराव ढोले यांनी मार्गदर्शन आणि आपले विचार व्यक्त केले. त्यानंतर राज्यस्तरीय समितीच्या समितीचे समन्वयक रामेश्वरभाऊ नाईक यांनी सदर सभेचे प्रेजेंटेशन सादर केले. त्यानंतर मुख्यमंत्री देवेंद्रजी फडणवीस यांनी नांदेड येथे होऊ घातलेल्या आणि नागपूर व मुंबई या तीन ठिकाणी होणाऱ्या कार्यक्रमाचे यशस्वी आयोजनासाठी राज्य शासन संपूर्ण सहकार्य करेल अशी ग्वाही मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी या सभेमध्ये दिली. श्री गुरुतेग बहादूरजी व गुरुगोविंदसिंघजी यांचा इतिहास निश्चितच पुढील

शहीद व शताब्दी कार्यक्रमाची संक्षिप्त रूप रेखा !



पिढ्यांना मार्गदर्शक ठरेल यासाठी त्यांचा इतिहास पुढील पिढीपर्यंत पोहोचविण्यात येईल असा विश्वासही त्यांनी व्यक्त केला. मुख्यमंत्री देवेंद्रजी फडणवीस पुढे म्हणाले... संघर्ष काळात समाजाचे शोषण होत असताना गुरुतेग बहादूरजी यांनी समाजासाठी समर्पण केले. औरंगजेबांच्या जुलमी राजवटीत होत असलेला अन्याय दूर करण्यासाठी त्यांनी लढा दिला. समाजासाठी ते शहीद झाले हा इतिहास पुढील पिढीला कळणे अत्यंत आवश्यक आहे. या तिन्ही कार्यक्रमांमधून मागील इतिहास सांगणे हेच अपेक्षित नाही तर या पिढ्यांच्या असलेल्या जबाबदाऱ्याची जाणीव त्यांना करून देण्यात येणार आहे. संस्कृती देशाच्या मजबुती करण्यासाठी लढणाऱ्या लोकांचा हा कार्यक्रम असणार आहे. वेगवेगळे समाज एकत्र येऊन हा समागम कार्यक्रम होणार आहे या सर्वांच्या एकजुटीतून देश घडवण्याची आणि आपला इतिहास हा समाजाच्या माध्यमातून नवीन पिढीपर्यंत पोहोचण्याची ही एक चांगली संधी असल्याचे मुख्यमंत्री फडणवीस यांनी सांगितले. सदर बैठकीमध्ये राज्यस्तरीय समितीचे समन्वयक रामेश्वरभाऊ नाईक यांनी समागमाचे आयोजन नांदेड येथे १५ व १६ नोव्हेंबर, नागपूर येथे ६ डिसेंबर, नवी मुंबई येथे २१ व २२ डिसेंबर २०२५ दरम्यान करण्याचे नियोजन आहे अशी माहिती दिली. तसेच श्री

गुरुतेग बहादुरजी जे शिखांचे ९ वे गुरु होते. त्यांचा सर्वोच्च बलिदान, धार्मिक स्वतंत्रता, न्याय आणि मानवाधिकाऱ्यांच्या रक्षणासाठी त्यांनी आपले संपूर्ण आयुष्य वेचले. त्यांचा इतिहास हा भारतीय नव्हे तर विश्व इतिहासातील सर्व घटनांमध्ये सर्वोत्तम मानला जातो. त्यांच्या शौर्य आणि वीरताची गाथा आजही लोकगीतामध्ये प्रसिद्ध आहे. अशा महान गुरु श्री. गुरुतेग बहादुरजी यांची ३५० विषयी शताब्दी बंजारा, लबाना ,सिख-सिखलीकर, मोहियाल समाज आणि महाराष्ट्र शासनाच्या वतीने संपूर्ण कार्यक्रमाचे भव्य आयोजन आयोजित करण्यात आलेले आहे. या यशस्वी आयोजनासाठी आपण सर्वांनी एकजुटीने सहकार्य करावे असे आव्हान त्यांनी सभेदरम्यान केलेले आहे.

कार्यक्रम रूपरेखा : -नांदेड- दोन दिवसीय, नागपूर- एक दिवसीय,मुंबई -दो दिवसीय आयोजन आणि व्यवस्था समिती:- आयोजन समन्वय समिती, मैदान योजना समिती, मंच योजना समिती,बैठक आणि स्वागत कक्ष योजना समिती,अतिथी योजना समिती, आवासिय योजना समिती, संत योजना समिती,नाम पंजीकरण समिती, प्रदर्शनी योजना समिती,जन जागरूकता प्रचार योजना समिती,सतर्कता दल योजना समिती, महिला सुरक्षा योजना समिती, आपातकालीन योजना समिती, सामुदायिक

के जीवन एवं मूल्यों पर आधारित विशेष पाठ्यक्रम, निबंध, चित्रकला एवं भाषण प्रतियोगिताएं, धार्मिक स्वतंत्रता, धर्मनिरपेक्षता एवं भारतीय संविधान पर कार्यशालाएं,महाराष्ट्र राज्य शिक्षा मंडळ एवं विश्वविद्यालय अनुदान आयोग के साथ सहभागीता,गुरुजी के बलिदान, शिक्षा और मानवता के लिए संदेश को स्कूली पाठ्यक्रम में समलित किया जाना चाहिए.

स्मारक व्याख्यान : विश्वविद्यालया के सहयोग से राष्ट्रीय सांगोष्ठियां,कार्यवाही का प्रकाशन और सिख ग्रंथों के मराठी अनुदान,गुरुजी के जीवन, शिक्षाओं एवं बलिदान पर आधारित विशेष पुस्तिका हिंदी, पंजाबी, मराठी मे प्रकाशित की जा रही है, जिसे विद्यालयों, महाविद्यालय एवं आम जनमानस के बीच वितरित किया जायेगा.

राज्यव्यापी सांस्कृतिक यात्रा श्री गुरुतेग बहादूर् यात्रा : चलित प्रदर्शनी और सांस्कृतिक बस यात्रा- पुणे ,औरंगाबाद, अमरावती, नागपूर, नासिक ,कोल्हापूर आदी प्रमुख नगरो और ग्रामीण क्षेत्र में, सिख इतिहास गुरुजी के जीवन और भारत की स्वतंत्रता में सिख योगदान पर प्रदर्शन,कला प्रदर्शनी-कलाकारो को गुरुजी के जीवन एवं बलिदान पर चित्रत्र हेतु आमंत्रण

सामाजिक सेवा : रक्तदान शिबिर,निशुल्क चिकित्सा शिबिर, सर्वधर्म एकता संमेलन,वृक्षारोपण

गोर बंजारा समाजासाठी ‘वन नेशन, वन रिझर्व्हेशन’ - न्याय्य मागणी की घटनात्मक पेच ?

भारतीय उपखंडात अनेक समाज व जमाती पारंपरिक स्वरूपात आपल्या वैशिष्ट्यपूर्ण संस्कृतीसह अस्तित्वात आहेत. यामध्ये गोर बंजारा समाज हा एक ऐतिहासिकदृष्ट्या समृद्ध, परंतु व्यवस्थात्मकदृष्ट्या अनेकदा दुर्लक्षित राहिलेला समुदाय आहे. या समाजाची संस्कृती, वाणिज्य, वेशभूषा, बोलीभाषा आणि जीवनशैली ही विविध राज्यांत असूनही एकसंघ आहे. आज गोर बंजारा समाज एका ऐतिहासिक चक्रव्यूहात अडकला आहे. भारतातील वेगवेगळ्या राज्यांमध्ये या समाजाला दिला गेलेला आरक्षणाचा दर्जा भिन्न आहे –मात्र, भारतातील विविध राज्यांमध्ये या समाजाला आरक्षणाचा वेगवेगळा दर्जा देण्यात आल्यामुळे, एकाच समाजाच्या सदस्यांचे वेगवेगळ्या न्यायिक आणि सामाजिक हक्कांचा अनुभव येतो - जे सामाजिक समतेच्या मूलभूत तत्वालाच आव्हान देणारे ठरते.

आपल्या भारतीय उपखंडाची सामाजिक रचना ही अत्यंत गुंतागुंतीची आणि विविधतेने नटलेली आहे. प्रत्येक प्रदेशात स्वतंत्र परंपरा, लोकजीवन आणि

सामाजिक गट अस्तित्वात आहेत. यामध्ये गोर बंजारा समाज हा एक समृद्ध वारसा लाभलेला, पण व्यवस्थात्मकदृष्ट्या अनेक बाबतीत उपेक्षित राहिलेला आहे. त्यांच्या ओळखी, संस्कृती, मागासलेपणा आणि अस्मितेचा केंद्रबिंदू समान असूनही, व्यवस्थात्मकदृष्ट्या ते वेगवेगळ्या राज्यांमध्ये वेगळ्या आरक्षण गटात विभागले गेले आहेत. इतिहास काळात स्वावलंबी, फिस्ता व्यापारी म्हणून जीवन जगणारा हा समाज आजही सांस्कृतिकदृष्ट्या संपन्न आहे, परंतु शैक्षणिक, सामाजिक, आर्थिक व प्रशासकीय संधींपासून अनेक राज्यांमध्ये वंचित आहे.

कर्नाटक, तेलंगणा आणि आंध्रप्रदेश या राज्यांमध्ये गोर बंजारा समाजास अनुसूचित जाती / जमाती (S.C. / ST) प्रवर्गाचा दर्जा प्राप्त आहे. त्यामुळे तेथे त्यांना शैक्षणिक प्रवेश, नोकरी आरक्षण, आणि विविध सरकारी योजना यांचा लाभ मिळतो. परंतु महाराष्ट्र, मध्यप्रदेश, उत्तरप्रदेश, राजस्थान, पश्चिम बंगाल, जम्मू-काश्मीर, केरळ, गोवा, तामिळनाडू, उत्तराखंड, गुजरात, आसाम, त्रिपुरा आणि छत्तीसगड

या १४ राज्यांमध्ये मात्र हा समाज SC/ST अनुसूचीबाहेर आहे किंवा इतर काही राज्यांत इतर मागास प्रवर्गात (OBC) ठेवण्यात आलेला आहे. परिणामी, एकाच समाजाला वेगवेगळ्या राज्यांत वेगवेगळा घटनात्मक दर्जा दिला गेला आहे, हे सामाजिक न्यायाच्या तत्वांना छेद देणारे आहे. हे संविधानातील समानतेच्या तत्त्वाच्या विरोधी आहे.

या विषमतेच्या पार्श्वभूमीवर वन नेशन, वन रिझर्व्हेशन म्हणजेच संपूर्ण भारतभर गोर बंजारा समाजाला समान आरक्षणाचा दर्जा मिळावा, ही मागणी अधिकाधिक जोर धरू लागली आहे. तात्त्विकदृष्ट्या ही मागणी सुसंगत व न्याय्य वाटते. मात्र, एखाद्या समाजास संपूर्ण भारतात एकसंघ दर्जा देण्याची प्रक्रिया ही घटनात्मकदृष्ट्या गुंतागुंतीची व राज्यनिहाय आहे. भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद ३४१ आणि ३४२ नुसार, अनुसूचित जाती व जमातींची यादी राज्यनिहाय तयार केली जाते, आणि त्यासाठी संबंधित राज्य सरकारने केंद्र सरकारकडे प्रस्ताव पाठवणे आवश्यक असते.

केंद्र आपल्या पुढाकाराने संपूर्ण देशात सरकार थेट कोणत्याही समाजास राष्ट्रीय पातळीवर डड किंवा डड म्हणून घोषित करू शकत नाही. जोपर्यंत संबंधित राज्य सरकारकडून औपचारिक प्रस्ताव प्राप्त होत नाही. यासाठी राज्य शासनांशी सातत्याने संवाद, लोकप्रतिनिधीमार्फत संसद व विधानसभा पातळीवर प्रश्न उपस्थित करणे, ऐतिहासिक व सामाजिक पुराव्यांचे संकलन, माध्यमांमधून प्रचार, आणि जनहित याचिका - या सर्व माध्यमांचा वापर करणे ही काळाची गरज आहे.

या प्रक्रियेतील सर्वात मोठी अडचण म्हणजे राज्यशक्तीची स्वायत्तता. प्रत्येक राज्य आपापल्या सामाजिक वास्तवाच्या आधारावर मागासलेपणाचे मूल्यांकन करते. याशिवाय, काही राज्यांमध्ये राजकीय इच्छाशक्तीचा अभाव असून या मागण्यांकडे केवळ निवडणूकपूर्व घोषणांपुरतेच लक्ष दिले जाते. त्यातच घटनात्मक स्वरूपामुळे, विविध राज्यांत भिन्न आरक्षण असणे हे सर्वोच्च न्यायालयाच्या नजरेतही येते. त्यामुळे एकसंघ आरक्षण यादी ही घटनात्मकदृष्ट्या गुंतागुंतीची

अभियान,धार्मिक स्थलो की स्वच्छता अभियान
एकता मार्च : शांती पदयात्राएं– सह अस्तित्व के संदेश को बढावा देणे हेतू
स्मारक निर्माण : १) गुरुजी के नाम पर स्मारक, भवन ,मार्ग आदि का नामकरण

मीडिया जागरूकता एवं प्रचार : वृत्तचित्र प्रदर्शन,फ्रिट, टीव्ही एवं डिजिटल मीडिया के माध्यम से जनजागरूकता, सोशल मीडिया हैशटैग अभियान,सभी जिलों के कलेक्टर्स एवं ऐतिहासिक स्थलों पर गुरुजी के जीवन और शिक्षाओं पर आधारित लाईट अ‍ॅंड साउंड शो

अपेक्षित सकारात्मक परिणाम : धार्मिक सहिष्णुता, शांती और परस्पर सन्मान के मूल्यों का प्रसार होगा,भारतीय संविधान और नैतिक मूल्यों में गुरुतेग बहादुर जी की भूमिका को जनसामान्य तक पोहोचाया जायेगा,महाराष्ट्र के युवा सत्य ,न्याय और साहस को अपने जीवन में अपना ने के लिए प्रेरित होंगे.

राज्यस्तरीय आयोजन समिती : संत ज्ञानी हरिनाम सिंहजी खालसा,धर्मगुरू संत डॉ. बाबूसिंघजी महाराज, महंत रघुमुनी जी महाराज,श्री.गोपाल चैतन्यजी महाराज,रामसिंहजी महाराज,शरद रावजी ढोले,स.मलकितसिंह बल, निमंत्रक : सुनील महाराज, सह निमंत्रक:- सुरेश महाराज, स.तेजासिंह बावरी, संत. चरणदीप सिंहसह, रामेश्वर नाईक,स.जसपालसिंह सिद्धसह समन्वयक, महेंद्रजी रायचूरा संघटक आशा प्रकारे घोषित केले.



पंजाबराव चव्हाण
याडीकार, पुसद
मो.९४२१७७४३७२

‘वन नेशन, वन रिझर्व्हेशन’ - न्याय्य मागणी की घटनात्मक पेच ?

वन नेशन, वन रिझर्व्हेशन’ - न्याय्य मागणी की घटनात्मक पेच ?

युवक, अभ्यासक, शिक्षक, राजकीय नेतृत्व आणि नागरिकांनी एकत्रित येणे अत्यावश्यक आहे. जनजागृती, लोकप्रतिनिधींशी संवाद, सामाजिक माध्यमांचा वापर, याचिका, परिसंवाद आणि शांततामय आंदोलन हे त्याचे प्रभावी माध्यम ठरू शकतात. आज गोर बंजारा समाज एका निर्णायक वळणावर उभा आहे. आता वेळ आहे संविधानाच्या चौकटीत राहून आपली ओळख आणि अधिकार पुनर्स्थापित करण्याची. एकजुटीने, अभ्यासपूर्ण व प्रभावी मागने जर समाज पुढे सरसावला, तर ‘वन नेशन, वन रिझर्व्हेशन’ ही कल्पना एक दिवस वास्तवात उतरू शकेल.



- प्रा. डॉ. सुभाष राठोड,
लेखक, पुणे

एक आगळा वेगळा विवाह सोहळा

लग्न करणे आणि घर बांधणे यासाठी ग्रामीण भाषेत म्हणतात लग्न करून पहा आणि घर बांधून पहा.सुप्रियाचं डॉक्टरकीचं शिक्षण पूर्ण होत आलं व्हतं. तसं सुप्रियाचे आई बाबा शिलाताई आणि माणिक गिरी हे मुलीसाठी योग्य वर मिळावा म्हणून शोधशोध सुरू केली.आपल्या जवळच्या मित्रांना नातेवाईकांना चांगला सुसंस्कारीत,उच्चशिक्षित मुलगा पहाण्यासाठी निरोप धाडला.चांगलं वर्षभर मुलाचा शोध सुरू होता.जवळच्या सोयरेधायऱ्यांची काही मुलं उच्चशिक्षित होते.त्यांच्या विषयी चर्चाही झडल्या पण काही कारणामुळे ते सुप्रियाला पसंत पडत नव्हते.कुठेतरी गुणी,चांगला,सालस,सुस्वभावी , उच्चशिक्षित मुलगा मिळवा म्हणून माझ्यापरिणे मी ही प्रयत्न करीत होतो.सुप्रियाशी चर्चा करत होतो. पण

सुप्रियाही उच्चशिक्षित असल्यामुळे तिचे स्वतःचे काही ठाम आणि खास मतं आहेत. तिचं बोलणं स्पष्ट आणि ठाम आहे,मुलगा कसा असावा ?त्याचे विचार कसे असावेत ?मित्राचा घोळका कसा आहे ? त्याच्या आईवडीलाविषयी काय मतं आहेत ? मित्रांविषयीचे मत काय ? या विषयी ती स्पष्ट बोलते.थोडक्यात मुलगा शोधा ;पण मुलगा कसा असावा या विषयी तिचे ठाम मत,विचार आहेत.आणि ती स्पष्टपणे तिचे मत,तिचे विचार आई वडिलांना सांगितलेली आहेत.

मी ही तिच्यासाठी मुलगा शोधत होतो म्हणून सुप्रियाला तिचे वर मुलाविषयीचे मत काय आहेत ? मुलगा कसा पाहिजे या विषयी विचारलो.तिने मला न संकोच करता बिनाधस्त , खणखणीत भाषेत उत्तर दिलं, सर,मला असा मुलगा वर म्हणुन निवडायचा आहे,जो माझा जीवनसाथी होणार आहे तो किमान उच्चशिक्षित असावा. तो केवळ उच्च शिक्षितच नको तर तो सुसंस्कारीत असावा. त्याच्या स्वतःच्या घरातील आईवडील भाऊ बहीण यांची काळजी घेणारा,वडीलधाऱ्यांना मान देणारा असावा.पत्नी म्हणून पत्नीचा मान,मर्यादा राखणारा असावा.वाईट सवयी,वाईट मित्रापासून दूर राहणारा असावा. तो नशापाणी करणारा नसावा. हीच माझी अपेक्षा आहे. माझ्या मनाला मॅचिंग होणारा वर पाहिजे.

घरची मंडळी मुलांचा शोध घेत राहिले.काही उच्चशिक्षित मुले भेटली.पण ते सुप्रियाच्या सुत्रात बसणारे नव्हते.ग्रामीण भागात म्हणतात ना, जिथं दळण असेल तिथंच बार्डलेक जाईल.” आज घडीला सुप्रियाच्या मनासारखा वर मुलगा मिळाला.तिचे विचार त्या वर मुलाशी जुळले.एकमेकांच्या पसंतीला उतरले.सोयरिक जमली.साक्षगंध कार्यक्रम झालं. शेवटी लग्नाची तारीख निश्चित झाली.तो वर मुलगा होता भोपाळ मध्यप्रदेशची राजधानी असलेल्या शहराचा.वर मुलगा अभिषेक बाहेरून जेवढा सुंदर आहे तेवढाच तो मनानेही सुंदर,सालस आहे.सुप्रियाच्या स्वप्नातला राजकुमार आहे आणि तो तिला मिळाला.

सुप्रियाशी बोलतना ती आनंदी आहे असे मला जाणवलेले आहे.तिच्या मतानुसार तिची निवड अचुक आणि योग्य आहे.हे घरातील सर्वांनाच कळून चुकले आहे. सुप्रियाच्या सोयरीकीपासून लग्नपर्यंतची सर्व हकिगत सर्व गोष्टी मला तिने तिच्या घरच्यांनी कथन करत राहिले.दोन महिने आधीच लग्न ठरल्याची गोड बातमी घेवून शिलाताई आणि



माणिक घरी आले.वर मुलगा कसा शोधला ? सोयरिक कधी केली ? लग्न कुठे करावयाचे ? लग्न झाल्यानंतर लेक जावाई कुठे स्थायिक होणार या विषयी सविस्तर चर्चा केली व जाताना सांगितले , सर सुप्रियाच्या लग्नाला चार दिवस अगोदर तुम्हा दोघांलाही यायचं आहे. लग्न पाच जूनला ठरलेलं आहे.नांदेडहून दोन तारखेला भोपाळला नवरीला घेवून आपणास जायचे आहे.

मी हसत सांगितलो, माणिक निश्चित येणारच. मग वेळोवेळी लग्नाची काय तयारी चालू आहे याविषयी ताई आणि माणिक मला कळवत राहिले. एक एक दिवस वजा होत राहीले. जूनची पहिली तारीख उजाडली.माणिकच्या घरी बांगड्या भरण्याचा कार्यक्रम झाला.नंतर एक आणि दोन तारखेला भोपाळला किती वाजता निघायचं,गाड्या किती घ्यायच्या,कोण कोण जायचं हे ठरविण्यात आले.सोबत सामान काय काय घ्यायचं याची यादी झाली.हिंगोलीहून एक टेम्पो ट्रॅव्हल्स मागवण्यात आले.त्या गाडीचा ड्रायव्हर गणेश चव्हाण समजदार,शांत स्वभावाचा होता.वय असेल चाळीस किंवा चाळीशीची आत.

आम्ही नांदेडहून पाहिल्या गाडीत लहान मोठे बावीस स्त्री पुरुष बसलो.रात्रीचे बरोबर नऊ वाजता गाडी माणिकच्या घरून हळूवार निघाली.नागपूर महामार्गावरून पळू लागली. गाडीचं आंग थरथर कापत होतं.गाडी पळत होती.अंधारात कोणतं गाव आलं कोणतं गेलं हे मात्र कळत नव्हतं.३६१ माहामार्ग बदलून गाडी महामार्ग १६१ वर सुसाट पळू लागली. गाडीतील प्रवाशी काही वेळ हासत बोलत बसले होते. रात्र वाढत गेली तशी गाडीत शांतता पसरली.दता महाराज सोडून आम्ही सगळेच निद्रा देवीच्या आहारी गेलो होतो. गाडी महाराष्ट्रातून मध्यप्रदेशात आनंदाने धावत होती.साडेपाच वाजले होते.बेतुल जिल्ह्यात वनराई भरपूर आहे. वनराईतून जाणाऱ्या वळणदार रस्त्यावरून गाडी पळत होती.दमली की थांबत होती.एकदाचं भोपाळ मध्ये पोहचलो.सकाळचे दहा वाजले होते.किष्ना टाईप रिसॉर्ट होतं.नाव होतं मालगुडी.येथे भोपाळकरांनी नांदेडकरांचं मोत्याच्या माळांनी स्वागत केलं.रात्रभरच्या प्रवासाने थकलो होतो ;पण पाहण्याचं स्वागत पाहून आमचा थकवा भुरकून पळून गेला.फ्रेश होवून सर्वांनी नाष्टा,फराळ,चहाचा आनंद घेतला.दोनपर्यंत आराम केलोत. नंतर तेथील रितीरीवाजानुसार एक एक इव्हेंटला सुरुवात झाली.

मी प्रथमच दुसऱ्या राज्यात लग्नविधीला गेलो असं नाही.यापूर्वी कर्नाटक,तेलंगणा राज्यात गेलो आहे.पण हिंदी पट्यात प्रथमच जाण्याचा योग आला.आपल्या येथील लग्नविधि व मध्यप्रदेशातील लग्नविधित काय फरक आहे ते बारकाईने पहावयाचे होते.

दिनांक ३.६ २५.ला पहिली विधी सुरू झाली.विधीचं नाव लग्न ब्राम्हणाने पूजा मांडली.मंत्र म्हणण्यास सुरुवात केली.

लग्नप्रतिकेवर नावे का लिहीतात ? मी हळूच ब्राम्हणाच्याजवळ सरकुन बसलो व हळू आवाजात मोडक्या तोडक्या हिंदी भाषेतून विचारलो, महाराज तूमचं नाव काय ?

त्यांनी माझ्याकडे नवलाईने पहात म्हणाले, जगदिश शुक्ला. मी उत्सुकतेपोटी विचारलो, तुमच्याकडे लग्नविधि कशी केली जाते महाराज ?”

शुक्लाजी म्हणाले, सगळीकडे सारखच असते. थोडं बहूत वरखाली होते.जम्मू काश्मीर पासून तामीळनाडूपर्यंत थोड्याफार फरकाने विधी सारखीच होत रहाते.

शुक्ला माणिक गिरीला विचारले , लग्नपत्रिका कुठे आहे घा.

माणिक आणि शिलाताई यांनी पत्रिका दिली.मंत्र म्हणत पूजा चालू झाली.पुजा झाल्यानंतर वधूच्या घरातील पाच वडीलधाऱ्या व्यक्तीचे नाव शुक्लाजीने विचारले.वडीलधारी नसतील तर वधू पेशा वयाने मोठ्या आसलेल्याची नावे विचारली.

माणिक थोडावेळ गोंधळला व माझ्याकडे पाहू लागलं मी म्हणालो , तुझ्या भावांची नावं सांग ना. माणिक हसत हसत त्याच्यासह त्याच्या भावाची नावे सांगितली. शुक्लाजीने ती नावे लग्नप्रतिकेवर टिपून घेतली. मी विचारलो, महाराज ही नावे तुम्ही लग्नप्रतिकेवर का लिहून घेतलात ?

शुक्लांजीनी सांगितलं, मुस्लीम विवाह पध्दतीत जसे साक्षीदार असतात तसे हे या लग्नविधिचे साक्षीदार आहेत.वरपक्षाकडील पाच व वधूपक्षाकडील पाच वडितधाऱ्यांची नावं लिहीली जातात. ” खरे तर लग्नप्रतिकेवरील नावं हे साक्षीदार म्हणुन आहेत.पण,आज आपण ही नावं विमित म्हणुन पत्रिकेवर लिहीतो.पण,त्याचा मुळ उद्देश वाचकांनी लक्षात घ्यावा.

छापील पत्रिका निघण्यापूर्वी कागदावरच साक्षीदारांची नावे नोंदत असावेत.पण,आज लग्नप्रतिकेवर जी नावे लिहीली जातात ते साक्षीदार म्हणुनच. आपणास माहीत नाही की आज आपण त्याला साक्षीदार न म्हणता विनित म्हणून वडीलधाऱ्यांची नावे लिहितोत व नवीन फॅसन म्हणून त्याबरोबर चिल्ल्या पिल्ल्यांची नावे लिहीत आहोत.

लगून इव्हेंट साठी तयार केलेली लग्नपत्रिका तर कार्यक्रम पत्रिकाच होती.कोणत्या वेळी कोणती विधी पार पाडली जाईल याची माहिती वेळापत्रक त्यात नोंदवलेलं होतं.मी लग्न पत्रिका पाहिली मला ही लग्नपत्रिका जन्मपत्रिकासारखीच वाटली.

मी शुक्लाजीना विचारलं, आमच्या महाराष्ट्रात लग्न लावताना मंगलाष्टीका म्हणतात. तुम्ही मंगलाष्टीका म्हणणार आहात का ?

जगदीश शुक्ला म्हणाले, आम्ही मंगलाष्टीकाला मंगलाचार म्हणतोत.लग्नानंतर मुलीचे गोत्र बदलते.येथे गोत्राचे वर्णन केलेले असते,वधू कडून पाच व वराकडून पाच मंगलाचार म्हणतात.तुमच्याकडे आठ मंगलाष्टके म्हणतात.”

मी पटकन म्हणालो, नाही. नाही. महाराज आमच्याकडे पाच,सात,नऊ असे विषम संख्येत म्हणतात कधी कधी आठ म्हणतात.”

पूजा करते वेळेस सुप्रियाला आईवडीलाच्या मध्ये बसविले होते.पंचरंगी दोरा मगगटाला गुंडाळून गाठ बांधली.विशिष्ट पद्धतीने मान हालवू हलवू महाराज मंत्र म्हणत होते.

पंचरंगाचा दोरा मगगटावर माणिक व शिलाताई या दोघांनाही बांधलं.नवरीच्या मगगटावरही बांधले.वधू पिता व माताकडून मंत्र म्हणू घेतलं. कुलदैवताचं, कुल व्यक्तीचे नामस्मरण करून घेतले.महाराज वेगवेगळ्या क्लृप्त्या वापरून पैसे ठेवण्यास सांगितले.वधूवरांच्या मातापित्यांनी त्यांच्या आदेशाचे मुकपणे पालन करत राहिले.लग्नपत्रिकेचं वाचन केले.पत्रिका वधूच्या ओटीत ठेवून परत वधू पित्याकडे दिली.

त्यानंतर पुढील विधी म्हणजे वर मेहंदी यात खाण्याचे पदार्थ,फळ,भांडे,शगून म्हणजे कन्येला दान स्वरूपात दिलेल्या वस्तू.मेहंदीच्या कार्यक्रमात काही स्त्रीया गाणे गात होत्या. गाणे गाणाऱ्या काही स्त्रीया सत्तरी ओलाडलेल्या होत्या.ब्राम्हणाची मंत्र म्हणत पूजा चालू होती. स्त्रीया इकडे गाणे गात होत्या.

चली आ ओ सजनी अटरीया सूनी पडी है ! मै कैसे आऊ वहां चाचा / चाची / माताजी / पिताजी खडे है !

प्रत्येक ओवाळणीसाठी ब्राम्हण पैसा घेत होता.सर्वांना पत्रिका वाचून दाखविले.खर्चा मजा आली वधू मेहंदीच्या वेळी.सुप्रियाला मेहंदी लावत होते.इकडे संगीताच्या तालावर नृत्य चालू होतं.बेभान आणि बेफाम होवून तरुण मुले मुली,वयस्क स्त्री पुरुष नृत्यात ताल,ठेका धरले होते.वधूवरही यात सामिल झालेले होते.रात्री उशीरापर्यंत कार्यक्रम चालू होतं.

दुसऱ्या दिवशी सकाळी म्हणजे दिनांक ४.६.ला वधूकडील नातेवाईक,सोयरे,मित्र यांना पर्ल ब्लू रिसॉर्ट येथे हलवण्यास आले.हे लग्नस्थळ एक भव्य रिसॉर्ट आहे.एका दिवसाचं भाडं आठ लाख आहे असे कोणीतरी सांगत होता.येथे औक्षण करून आहेर चढवले.गोदभराईचा कार्यक्रम झाला.यावेळी वधू सुप्रिया खूपच भावूक झाली होती. डोळ्यातून आश्रूच्या धारा वाहत होत्या.समोर हासू सासरे बसलेले होते. सासू काहीतरी समजावून सांगत होती. थोड्या वेळानंतर सुप्रियाच्या चेहऱ्यावर हसू फुललं. त्यानंतर पुन्हा संगिताच्यातालावर नृत्याचा कार्यक्रम झाला.येथेही तरुणाई संगिताच्या तालावर थिरकली.शानदार रिंग

सेरेमनी झाली..प्रत्येक मोहक घडामोडीच,मोहक संस्मरणीय क्षणाचे फोटोग्राफर त्यांच्या कॅमेरात कैद करत होते. टिपत होते.मी भोपाळला या कार्यक्रमासाठी जवळपास चार दिवस होतो पण येथे एकही मदीराभक्त दिसून आला नाही. हे या लग्नाचं खास वैशिष्टय आहे.तेथे आपल्याकडील पध्दतीने हळदीचा कार्यक्रम पार पडला. येथे दि.४.६ चा हळदीचा कार्यक्रम सिनेमाला लाजवेल असा झाला.सर्वांनीच पिवळ्या रंगाचे कपडे परिधान केलेले होते.पिवळ्या धमक कपड्यातील तरुणांनी फुलाच्या हळदीची उधळन केली.हळदी उधळत नृत्य केले.त्यात वधू वर ही सामिल झाले होते.हळदी नंतर स्विमींग टॅकमध्ये वधूवर व वधूच्या मैत्रिनी व वरांच्या मित्रांनी पोहण्याचा एकत्रच आनंद घेतला.रात्री आठ नंतर नवरी नवरदेवाला सजविलेल्या गाडीत बसवून मिरवणूक काढण्यात आली.नंतर प्रवेशद्वाराच्या जवळ पूजा करून नंतर विवाह स्टेजकडे नवरी नवरदेव आले. सगळीकडे झगमगाट होता . दि.५.६ रात्री १२.०५ वाजता लग्नाला महाराष्ट्राच्या रुढी,रितीरीवाजाप्रमाणे सुरू झाली. मंगलाष्टिका मराठीतून हिंदी उच्चार आसलेली म्हणण्यात आले.शेवटची मंगलाष्टिका म्हणली गेली नाही.त्या ऐवजी त्यानंतर मध्यप्रदेशच्या रितीरिवाज,प्रथेनुसार लग्नविधी करण्यात आले.एकमेकांच्या गळ्यात वरमाला टाकण्यात आली.नंतर आग्नी प्रज्वलीत करून चार पाच मुलामुलींनी नृत्य केले.वधूवरांनी हुला उंच्यावून सर्वांना अभिवादन केले.लग्न आगदी वेळेवर लागलं.

लग्न वेळेवर का लावायचे ? मी वर अभिषेक यांच्या वडीलाच्या फुफा(मामा) फुफी (आत्या) यांना विचारालो , लग्न रात्रीलाच का लावतात ? लग्नात वेळेच बंधन का पाळायचे ?

फुफा फुफी हे दिल्लीच्या जवळपास राहतात.दोघही पंच्याहात्तरी ओलाडलेले.फुफा आणि फुफी म्हणाले, रात्री लग्न लावयची पद्धत ही जुनी आहे. आता ही रुढी परंपरा झालेली आहे. रात्री लग्न लावायचं खरं कारण म्हणजे भूतकाळात मुस्लिम राजवटी होत्या.त्यांचे सैनिक किंवा अधिकारी हे लग्नात संकट आणायचे.तरुण पोरीना बळजबरीने उचलून न्यायचे.केवळ भितीपोटी म्हणून दिवसा लग्न न लावता रात्री लावत होते.तिच रिीत आज चालू आहे. मी मन लावून ऐकत राहीलो.फुफी ही धार्मिक वृत्तीची आहे.लग्न वेळेवर का लावावे ?या मागचं न्हस्य सांगताना ती म्हणाली , आपण लग्नपत्रिका तयार करतात.पाहिली पत्रिका आपण आपल्या कुलदैवत किंवा एखाद्या देवासमोर ठेवून देवांना लग्नाचं निमंत्रण देतो.मग देव पत्रिकेत दिलेल्या वेळेप्रमाणे लग्नाला हजर होतात.पण, दिलेल्या वेळेवर लग्न लावले नाही तर देव निघून जातात.देव निघून जावू नयेत म्हणून लग्न

वेळेवर लावावेत.

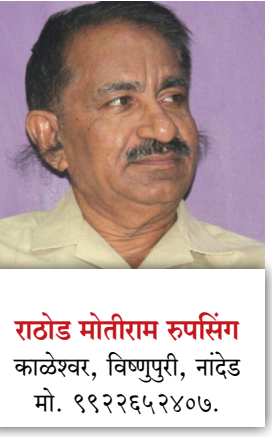
लग्नविधी संपली की मुलीकडील वऱ्हाडी मंडळी व वधूच्या नातेवाईकांनी मानसन्मानाने वराकडील सर्व नातेवाईकास जेवणास निमंत्रन देवून प्रथम जेवू घातले. नंतर वधूकडील मंडळींनी व्यंजनाचा अस्वाद घेतला. लग्न लागल्यानंतर लग्न स्टेजवर नवरी नवरदेव मधोमध थांबले. नवरदेवाच्या बाजूला तीन मुले व नवरीच्या बाजूला तीन मुली थांबून एकमेकांचे हात धरून टग ऑफ वार (रस्सीखेच) खेळले. त्यानंतर सप्तपदी व इतर विधी सहा तारखेच्या सकाळपर्यंत चालू होते.

सर्व विधी संपल्यानंतर शेवटची विधी म्हणजे वधूची (बिदाई)पाठवणी.पाठवणीच्या वेळी सर्वांचे डोळे पाणावले होते.माणिक थोडं दूर जावून मन हालकं करत होतं पण शेवटी त्याने आश्रूला वाट मोकळी करून दिली.सुप्रिया गाडीत बसून रडत होती.आश्रू पुसत सर्वांनाकडे प्रेमाने पहात निरोप घेत होती.तेवढ्यात आदित्यने तोंडात पाणी घेतलं. चुळ भरून तोंडातलं पाणी आगदी अलगदपण नवरा नवरी बसलेल्या कारवरून दुसऱ्या साईडला फेकलं.याचं उद्देश येवढाच असावा की बहिणीला आणि भाऊजीला कोणाची नजर लागू नये.

वधूला निरोप देण्याची वेळ आली. चारचाकी भुरभुरं आवाज करू लागली.तेवढ्यात नवरदेवाच्या वडिलांनी चालू गाडीच्यासमोर वधूच्या भावाला थांबायला सांगून म्हणाले, गाडीच्यासमोर थांबून गाडीला जावू देवू नका. गाडी थांबवा. दोन्ही हातांनी मागे लोटा. आदित्य आणि योगेश गाडीसमोर थांबून गाडी पुढे निघणार नाही याची काळजी घेतली. थोडयावेळाने ते गाडीसमोरून बाजूला झाले.मला वाटते हे गाडी रोखून धरणे म्हणजे केवळ प्रतिकात्मक आहे.भावांनी बहिणाला जावू देणार नाहीत म्हणून गाडी आडवायचे पण नवरदेव नवरीच्या भावासमोर नवरीला घेवून जातो.नवरदेव यातून हेच सिद्ध करण्याचा प्रयत्न करताना दिसतो की आता ती माझी झाली आहे.मी तिला घेवून जाणार या आविर्भात मेव्हण्यासमोरून गाडी भुरकन घेवून गेले.कार निघताना कारवर बताश्या व चिह्न पेशांचा वर्षाव करण्यात आला.

लग्न खुपच छान झालं.लग्नात मोजकीच माणसं आलेली होती.जर्मनी,घाना , कॅनडा येथून काही मंडळी आली होती. दिल्ली , राज्यस्थान,गुजरात प्रांतातून मोजकी माणसं आलेली होती.वराचे नाना नानी,दादा दादी खास करून लग्नात छान येवनाच आनंद, आस्वाद घेवून सुप्रिया आणि अभिषेक यांना सुखाने,आनंदाने संसार करा अशी शुभेच्छा देवून परत नांदेडला आलोत.

जेवण्याच्या बाबतीत काय सांगावं.सर्वांना जे आवडते ते शाखाहारी जेवन तिथं उपलब्ध होते.तीन चार दिवस सर्वांनी जेवनाचा आनंद, आस्वाद घेवून सुप्रिया आणि अभिषेक यांना सुखाने,आनंदाने संसार करा अशी शुभेच्छा देवून परत नांदेडला आलोत.



राठोड मोतीराम रुपसिंग काळेश्वर, विष्णुपुरी, नांदेड मो. ९९२२६५२४०७.



बाटी

बाटी सारू गोर लदेणी लादे। मळी जको कमाई मळ-भळण खादे।११। बाटी छ शेरे जीवणेरो आधार। काम किदे इमानदारीती बने कोणी गद्दार।२।

कोरी-कोर लाजगे ।।४।। आपण बाटी सारू लाचार हुवे कोणी गोर आपण मेहनत,इमानदारीम छ घनो जोर ।।५।।

हम न झुकेचा न झुकेवाळ छा। इमानदारीती बाटी कमायेवाळ छा ।।६।।

बाटी रानोमाळ फराई नवंजको काम कराई । देश -दुनियाम आपण गोस्त्रो नाम बनाई ।।३।।



आनंद जाधव मु.पो.घाट बोरोल, सेवानगर तांडा, ता. हुमनाबाद जि बिबर (कर्नाटक) मो : ९५३५५०३२३३

गोर बाटीन जागगे देश-दुनियाम पैसेगे। आपण मेहनत देखणं

पेरते व्हा

दिवस आले पेरणीचे आरोळी ठोकतो पक्षी वर्दी देतो पावसाची ठेवून निसर्गाला साक्षी !१!

वादळी वारे सुरू जाहले अवकाळी पडला पाऊस शेतकऱ्यांची लगबग सुरू काय करू नी काय पेरू !२!

नांगरणी वखरणी करूनी आता शेती केली तयार ढगांकडे पाहून विचार करतो कधी पडेल पाऊस जोरदार !३!

चिंता मनात बी- बियाण्याची कशी लावावी सोय उसन उधारी करून त्याने केली पेरणीची सोय !४!

मृगाच्या पावसाची हजेरी मनात लावून गेली आस यावर्षी तरी मेघराजा देणार नाही ना गळ्याला फास ? !५!

पावसा अभावी कधी संकट दुबार पेरणीचे हीच धास्ती मनात येते मग हाल पहावेना त्यांचे !६!

मृग गेला, आरधडा आला तरी डोळे फिरवले पावसाने मग कुठे रिपरिप सुरू झाली डोळे भरले आनंदाने !७!

डोळे भरले आनंदाने !!

- राजाराम जाधव

जा.क्र.नां.वा.श.मनपा/क्षे का.१/(तरोडा-सांगवी)/५४७/२०२५ नांदेड वाघाळा शहर महानगरपालिका नांदेड. दि.५/०६/२०२५

जाहीर प्रगटन

संचिका क्र.१५०/४०/क्षे.का.१/(तरोडा-सांगवी)/२०२५-२६ प्रकरण : नाव परिवर्तन करणे बाबत.

या जाहीर प्रगटनाच्या आधारे सर्व जनतेस कळविण्यात येते की, जयश्री शिवशंकर लकडे, रा. तरोडा खुर्द नांदेड यांनी या कार्यालयात अर्ज सादर केला आहे की,ता.नि.भु.अ. पत्र क्रं. १०५१/०९ दिनांक ३०/१०/२००९ तरोडा खु. गट क्रं १९७, १९८ पैकी प्लॉट क्रं. २२ याचा पिन नं. ४०११२०४०८०७ सौ.विद्या सुनिल कोपुलवार यांच्या नावे असलेली मालमत्ता यांच्याकडून अर्ज खरेदी खत क्र.२७८७ दि.१४/०३/२०११ च्या अधारे विकत घेतली आहे./ वारसा हक्क प्राप्त झालेली आहे. तरी त्यांचे नावे कर आकारणी नोंद वहीत घेण्यात येत आहे.तरी या संबंधात काही आक्षेप असल्यास त्यांनी हे पत्रक प्रसिध्द झाल्याच्या तारखेपासून (१५) दिवसाच्या आत या कार्यालयात आपला लेखी आक्षेप पुराव्यासहीत दाखल करावा नसता वरील अवधी संपल्यानंतर अर्जदाराच्या नावाने वरील प्रमाणे मालमत्ता नोंद घेण्यात येईल.

चतु:सिमा

पुर्वेस - प्लॉट नं.१७ पश्चिमेस - ७.५० मिटर रोड दक्षिणेस - प्लॉट नं.२३ उत्तरेस - प्लॉट नं.२१

स्वाक्षरित /- सहाय्यक आयुक्त क्षेत्रिय कार्यालय क्र. ०१ (तरोडा-सांगवी) नांदेड वाघाळा शहर महानगरपालिका, नांदेड.

शेवटच्या श्वासापर्यंत ती गिद म्हणत होती... पुतळी फुपीला कोटी कोटी नमण

बायी.. ये.. गीदेरी आरत नायकेन पुचो.. सण..रे.. नायक वात! बायी.. ये.. एके घडीयामं दी जीवलो छ.. सण.. रे.. नायक वात! बायी.. ये.. बना हाडकारो सरको हीडच.. कू.. रे.. नायक वात..? हे तिचे अखेरचे गिद तिने काही दिवसांपूर्वी गायिले होते आणि काहीदिवसानंतर तिने अखेरचा श्वास घेतला किती तिचं गोरमाटी साहित्याशी नाळ घट्ट जुळलेली होती. तीने आजच्या पिढीला एवढं मोठा मुखोद्गत असलेल्या साहित्याचा खजिना गिद स्वरूपात ती आजच्या पिढीसाठी सोडून गेली तिला गोमाटी वाङ्मयातील गिद तोंडपाठ असायचे अतिशय कुशाग्र बुद्धीमत्ता तिला लाभली होती. त्या काळी न कोणती ट्युशन होती न कोणतं गायण क्लास होतं. गोरमाटी संस्कृतीची शाल तिने गिद रूपात लेवलं होतं. कारण ती रडताना गिद गायची, भेटताना गिद गायची सुखात गिद गायची आणि दुःखात सुद्धा गिद गायची आणि मरताना सुद्धा गिद गात होती एवढं ती जीवापाड प्रेम आपल्या वाङ्ममयावर करत होती बापू गोमाजी नायक याची सर्वात मोठी मुलगी होती ती वडीलांचं खूप जीव होता तिच्यावर एकदा मी माझे दादा-दादी गोमाजी नायक दादा आणि नाजीबाई नायकण दादी याचं मोठा फोटो फ्रेम तिच्या समोर घेऊन गेलो तेंव्हा ती ढसाढसा रडायला लागली.तेंव्हा अंधुक नजरेने बघत मार याडी-बापू म्हणत रडू लागली तिला गोमाजी नायक दादाना आपली मुलगी आपल्या नजरेसमोर रहावं म्हणून गावातच विठ्ठल फुपा सोबत लग्न लावून दिलं. लग्नानंतर ति घरातल्या कामा सोबतच शेतीतले काम सुद्धा करत होती.लाडक्या पोरीला शेतातले काम करताना बघून त्याचा जीव दुखायचा,तिला लग्नानंतरही तिला लागणारे गरजेच्या वस्तू नायक दादा तिला आणून दयायचे एवढं तिच्यावर नायक दादाचे प्रेम होते.पुतळी फुपिला उच्चकोटीची बुद्धिमत्ता लाभलेली होती तिची स्मरणशक्ती विशेष होती, तिला गोरमाटी समाजाचे सगळे गिद तोंडपाठ होते तिला प्रत्येक गीताचा कडवा जश्याला तसा पाठ असायचा स्व.सेणू मोठी याडी आणि स्व.देवली फुपी आणि पुतळी फुपी असा तीन मैत्रिणीचा ग्रुप होता.ह्या तिन्ही एकत्र आल्या की समजायचं आता एखाद्या गोरमाटी गीदाची,मौखिक साहित्याची मेजवानी व्हायची। जेष्ठ साहित्यीक भीमणीपुत्र मोहन नायक मोटोबापू यांची ती मोठी बहीण त्यांच्यासाठी ती बहिणाबाई होती...हो बहिणाबाई। साहित्यक्षेत्रात भीमणीपुत्र बापूला जुने गिद रुपी साहित्य असो की एखाद्या गीदाचा न उमगलेला अर्थ असो भीमणीपुत्र मोहन नायक बापू स्वतः त्यांच्याकडे येऊन विचारत असत असे ते स्वतः कबुली देतात. त्यांच्यासाठी



ती साहित्यरूपी विद्यापिठ होती. पुतळी फुपिचा चेहरा हा माझी आजी स्व. नाजी नायकण दादी सारखा आहे आणि स्वभाव प्रेमळ,शांत, आजीसारखाच. वार्धक्याच्या काळात ती हुबेहूब स्व.नाजीनायकण दादी सारखी दिसू लागली होती. जणू नाजीनायकण दादीच परत आली.मागच्याच महिन्यात भेटीला सेलूला येताना पुतळी फुपिची विचारपूस करून आलो होतो. पण काही दिवसांपूर्वी गावाला गेलो होतो तेंव्हा घरून निघताना शेवटची माझी आणि फुपीची भेट अधुरी राहिली आणि फुपी आता आम्हाला कायमच्या सोडून गेल्या. माझे वडील नेहमी त्यांना भेटायला जायचे त्यांची विचारपूस करायचे फुपीच्या घरासमोरच सामकी याडीचं मंदिर आहे तिथे माझे वडील नेहमी दर्शनाला जात तेंव्हा फुपीची विचारपूस करूनच समोर जात असत. दोनवर्षांपूर्वी फुपीने माझ्या वडीलांना आणि मोहन मोटोबापूला स्वतः काठी टेकवत चालत घरी येऊन राखी बांधली होती होती.दोन्ही भावाला ती तेवढाच जिव्हाळा लावायची वयाने कितीही मोठी असली तरी ती स्वतः चालत येऊन माझ्या वडिलांची आणि मोहन मोटोबापूंची विचारपूस करायला , भेट घ्यायला येत असे. पंचक्रोशीत संपूर्ण राजकीय आणि सामाजिक क्षेत्रात अद्वितीय स्थान ज्यांनी मिळवलं आहे असे बंडूजी नायक (माझे वडील) यांची ती मोठी बहीण होती. एक वर्षांपूर्वी त्यांना भेटायला गेलो होतो तेंव्हा स्व.गोमा दादा ची आठवण तिने काढली ती बोलू लागली. दादा हाट जावं तो मन घोडेप बसारण लेजातोतो हाटेन,जना उमरी हात जावतेते मी म्हणालो घोडो कुणसो रं? त्यांना कदाचित ऐकू आलं नाही. फुपी म्हणाली दादाच हाकालनी रे...आतरा उचू घोडो हातवारे करत ती म्हणाली घोडो पोसतोतो वू . कती जायर रो तो...! नीता पचं छकडाती जावं. छकडाप गो एक-दि वणा पडगो मातो-वातो फोडालिंदो से. पुन्हा हात डोक्याला लावत ती बोलू लागली. बोलता बोलता थोडा वेळ फुपी च बोलणं थांबलं. पुन्हा विचार करत ती बोलू लागली. आनं आपणेर घर जकोण एक-एक टाकी तेल लावतेते खायेरो...टाकी मोट टाकी! टोपेर तेल जकोण एक पिपा मांतेर लगायेर सेन. आनं सेर सारू चप्पल एक पोता ,अंबिरा

भिया करतोतो व्यवहार , वू लावं से...! से आतारावून एक- एक जोड , से चप्पल एक पोता लावं हां! आतरा राजधानी रं बापू कांड करिया...! मनं तो बारं मिनार बारं मीना चप्पल लादं मन आत वळा दिने तरी! आन वळा दिने जना से लंकेवाळ पडेवाळ से मिसन सिडावं, घटी फेरी,दि-दि पाली जार फेरी. वावरेम काम किदि हा! जना वोर (गोमा दादर) जीव झुरं. मार छोरी आतरा काम कररी छू करणं कांड करिया. नशीबेर र जकोण करू लागच. अजून थोडा वेळ विचार करत स्वतःच्या खांडाकडे इशारा करत फुपी बोलायला लागली. काका तो मन खांदेप वटान आत वो ढोर जकोण येणं जावं, खंबाळार काचकोरा जंगलेंन. मार काका वचेट मोहनेर बाप मन वू सोबतच रकाडतोतो वोर लार. तो वोतेती आत आयेर रोटो मन खांदेप वटान लावं! गणू काका , खूप आचे रकाडे मार काकायिबी असं म्हणत ती आपल्या पूर्वजांबद्दल कृतज्ञता व्यक्त करू लागली. मला त्यांच्या काळातील असलेलं पात्र डोळ्यांसमोर दिसु लागली कसा काळ राहिला असेल तो, ती सगळी पूर्वज एकमेकांना सोबत घेऊन चालणारी, जीव लावणारी, एक-मेकांसोबत शेवटपर्यंत साथ देणारी.आमच्या काळात असं काहीच दिसत नाही. आज आपलीच माणसे आपल्याच माणसांना फसवताना दिसतात. हे कटू सत्य आपल्याला स्वीकारावं लागेल। त्यावेळेस मी कॅमेऱ्यातून त्यांचं व्हिडीओ रेकॉर्डिंग करत होतो तेंव्हा एकदाही वाटले नव्हते की आल्या एकवर्षा नंतर आम्हाला सोडून जातील.पूर्ण परिवाराला- समाजाला पोरकं करून जातील. आज त्यांच्या जाण्याने सामाजिक,सांस्कृतिक, साहित्यिक क्षेत्रात खूप मोठी पोकळी निर्माण खाली आहे ती कधीही भरून न निघणारी आहे हे तितकंच खरं आहे. प्रकृती त्यांच्या आत्म्यास उचित स्थान देवो अशी प्रार्थना करतो.

- डॉ. नयन बंडूसिंग नायक

बंजारा पुकार

बंजारा समाजाच्या आत्मसन्मानासाठी मंत्री संजय राठोड यांचे प्रत्येक जिल्ह्यात संवाद बैठक - बी.एम.पवार

वडवणी : बंजारा पुकार

बंजारा समाजाच्या आत्मसन्मानासाठी आणि समाजात सुसंवाद असला पाहिजे यासाठी राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यात राज्याचे मृद व जलसंधारण मंत्री, बंजारा समाजाचे राष्ट्रीय नेते ना. संजयभाऊ राठोड यांच्या उपस्थितीत बंजारा संवाद; बैठका आयोजित करण्यात आलेल्या आहेत अशी माहिती

सेवालाल सेना अध्यक्ष तथा ओबीसी नेते बी.एम.पवार यांनी दिली आहे. या संदर्भात प्रसिद्धीस दिलेल्या पत्रकात बी.एम. पवार यांनी असे म्हटले आहे की, महाराष्ट्रात बंजारा समाज हा बहुसंख्य प्रमाणात आहे परंतु अद्यापही या समाजाला आपल्या मुलभूत सुविधा वंचित राहावे लागत आहे, स्वातंत्र्य मिळवून ७६ वर्षे झाली परंतु आजही तांड्यात शाळा, वीज



आणि रस्ता नसल्यामुळे अनेक समस्यांना समाजाला सामोरे जावे लागत आहेत. देशातील बंजारा समाजाची बोलीभाषा, संस्कृती एक असताना वेगवेगळ्या

राज्यांमध्ये वेगवेगळ्या पद्धतीने आरक्षण दिले जाते त्यामुळे महाराष्ट्रातील बंजारा समाजाचा अनुसूचित जमातीच्या सवलती मिळाल्या पाहिजे त्याच प्रमाणे बंजारा समाजाला राजकीय क्षेत्रात लोकसंख्येच्या प्रमाणात भागिदारी मिळाली पाहिजे या सर्व समस्यांच्या संदर्भात चर्चा आणि सुसंवाद झाला पाहिजे यासाठी राज्याचे मृद व जलसंधारण मंत्री आदरणीय संजयभाऊ राठोड यांच्या प्रमुख

उपस्थितीत राज्यभरबंजारा संवाद; बैठका आयोजित करण्यात येत असून बीड , नांदेड जिल्ह्यात बैठका संपन्न झाल्यानंतर आता प्रत्येक जिल्ह्यात होणार आहेत त्यामुळे सर्व बैठकीस आपल्या आपल्या जिल्ह्यातील बंजारा समाज बांधवांनी जास्तीत जास्त संख्येने उपस्थित राहावे अशी विनंती बी.एम. पवार यांनी प्रसिद्धीस दिलेल्या पत्रकाद्वारे केली आहे.

निमा वुमन्स फोरम नांदेड तर्फे औषधी वनस्पती लागवड करून जागतिक पर्यावरण दिन साजरा

नांदेड :

जागतिक पर्यावरण दिन ५ जूनच्या निमित्ताने नांदेड निमा वुमन्स फोरम तर्फे औषधी वनस्पती वड, चिंच, आवळा, करंज, निंब, सिताफळ यासारखी वृक्षांची लागवड विद्या विकास पब्लिक स्कूल टिळक नगर नांदेड येथे करण्यात आले निसर्ग निरोगी तर आपण निरोगी, निसर्ग वाचवू भविष्य वाचवू या वाक्यांनी निमा अध्यक्ष डॉ. करुणा जमदाडे यांनी निमा प्रतिनिधी व शालेय व्यवस्थापन समिती यांनी शपथ घेतली. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक डॉ. माया पवार (सचिव निमा नांदेड.) यांनी केले कार्यक्रमास केंद्रीय सचिव निमा डॉ.श्रीराम कल्याणकर राज्यसचिव डॉ. लक्ष्मण सर, माजी अध्यक्ष डॉ.



श्रद्धा पांडे,डॉ.जयश्री चव्हाण ,डॉ.शितल अचमवाड शाळेचे अध्यक्ष नागैया सर व शालेय व्यवस्थापन समिती यांच्या हस्ते वड,आवळा,चिंच, सिताफळ यासारख्या वृक्षांची लागवड करून संवर्धन करण्याची शपथ घेण्यात आली.

आभार प्रदर्शक डॉ. शीतल

आचमवड यांनी केले. सर्वांनी नाश्ता व चहाचा आस्वाद घेतला. निमा संघटनेतर्फे किशोरी मेळावा, महिला दिन,लेक वाचवा लेक देश वाचवा, गुड टच बॅंड टच यासारखे सामाजिक उपक्रम घेतले जातात याविषयी नागैया सरांनी निमा संघटनेचे कौतुक केले व विशेष आभार मानले.

सचिन चव्हाण यांना ‘उत्कृष्ट बीएलओ’ पुरस्काराने गौरव

नागपूर : बंजारा पुकार

सुप्रसिद्ध कथाकार, लेखक, कवी, पक्षीमित्र आणि प्रयोगशील मुख्याध्यापक सचिन चव्हाण यांना ‘उत्कृष्ट बीएलओ’ पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले आहे. लोकसभा व विधानसभा निवडणुकीदरम्यान राष्ट्रीय कर्तव्य बजावताना त्यांनी स्वीप (ड्राएण्ड) मोहिमेतर्गत मतदान केंद्र अधिकारी (इंडज) म्हणून उल्लेखनीय कामगिरी केली. त्यांच्या या प्रेरणादायी योगदानाची दखल घेत नागपूर जिल्हाधिकारी डॉ. विपीन इनकर यांच्या हस्ते त्यांना स्मृतिचिन्ह व प्रमाणपत्र प्रदान करून गौरवण्यात आले. नागपूर येथील नियोजन सभागृह, सदर येथे नुकत्याच झालेल्या स्वीप बक्षीस वितरण



समारंभात हा सन्मान त्यांना प्रदान करण्यात आला. या प्रसंगी जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी विनायक महामुनी, पोलीस आयुक्त रवींद्रकुमार सिंघल, पोलीस अधीक्षक हर्ष पोटदार यांसह विविध मान्यवर उपस्थित होते. सचिन चव्हाण यांच्या या यशाबद्दल रामटेक उपविभागीय अधिकारी प्रियेश महाजन, तहसीलदार रमेश कोळपे, गटविकास अधिकारी जयसिंग जाधव, गट शिक्षणाधिकारी विजय भाकरे, शिक्षण विस्तार अधिकारी शालिनी रामटेके व मंजुषा नंदेश्वर, केंद्रप्रमुख चंद्रशेखर

मायवाडे, सरपंच सुनील गजभिye, उपसरपंच राकेश कुंभलकर, शाळा व्यवस्थापन समितीचे अध्यक्ष प्रविण देशभ्रतार, पोलीस पाटील रमेश नाटकर तसेच सर्व शिक्षक, केंद्रप्रमुख व साधन व्यक्तींनी त्यांचे मनःपूर्वक अभिनंदन केले. सचिन चव्हाण यांनी विविध साहित्यिक आणि शैक्षणिक क्षेत्रात दिलेल्या भरीव योगदानामुळे त्यांच्याबद्दल सर्वत्र गौरवाचे वातावरण आहे. ‘उत्कृष्ट बीएलओ’ हा पुरस्कार हे त्यांच्या कार्याची पावती मानली जात असून, त्यांनी केलेले काम सर्वांसाठी प्रेरणादायी आहे.

इतर मागास बहुजन कल्याण विभागाच्या योजनांचा लाभ घेण्याचे आवाहन

नांदेड : बंजारा पुकार

वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ मर्या. अंतर्गत विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गातील लोकांसाठी योजना राबविल्या जात आहेत. तसेच महाराष्ट्र शासनाने वडार समाजासाठी पैलवान कै.मारुती चव्हाण वडार आर्थिक विकास महामंडळ (उपकंपनी) व रामोशी समाजासाठी उमाजी नाईक आर्थिक विकास महामंडळ (उपकंपनी) या दोन महामंडळाची स्थापना केलेली आहे. ही महामंडळे वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ मर्या. अंतर्गत कार्यरत असून त्यांना स्वतंत्र उददीष्ट देण्यात आलेले आहे. या तिन्ही महामंडळां अंतर्गत पुढीलप्रमाणे योजना राबलिल्या जातात.

वैयक्तिक कर्ज व्याज परतावा योजना – या योजनेची मर्यादा १० लाख रुपयांपर्यंत असून अर्जदार हा विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गातील असावा. अर्जदाराचे वय १८ ते ५० वर्ष दरम्यान असावे, अर्जदाराचे बँक खाते आधार कार्ड लिंक असणे आवश्यक आहे. ही योजना ऑनलाईन असून यासाठी जातीचा दाखला, उत्पन्नाचा दाखला, रेशन कार्ड, आधार कार्ड, वयाचा पुरावा संबंधीत व्यवसायाचे कोटेशन व प्रकल्प अहवाल व इतर कागदपत्रे वेबसाईटवर अपलोड करणे आवश्यक आहे. गट कर्ज व्याज परतावा योजना – या योजनेची मर्यादा १० लाख ते ५० लाख रुपयांपर्यंत असून या योजनेचा लाभ घेण्यासाठी नोंदणीकृत गट असावा व गटातील सदस्य हे विमुक्त जाती , भटक्या जमाती

व विशेष मागास प्रवर्गातील असावे. गटातील सदस्यांचे वय १८ ते ४५ वर्ष पर्यंत असावे. गटातील लाभार्थ्यांचे कर्ज खाते आधार कार्ड लिंक असणे आवश्यक आहे. उत्पन्नाची मर्यादा नॉन क्रिमीनल साठी ८ लाखाच्या मर्यादीत असावी. ही योजना ऑनलाईन असून यासाठी जातीचा दाखला, उत्पन्नाचा दाखला, रेशन कार्ड, आधार कार्ड, वयाचा पुरावा संबंधीत व्यवसायाचे कोटेशन व प्रकल्प अहवाल वेबसाईटवर मुळ कागदपत्रासह अपलोड करणे आवश्यक आहे.

१ लाख रुपये थेट कर्ज योजना – या योजनेमध्ये महामंडळाकडून १ लाख रुपये थेट कर्ज दिले जाते. या योजनेसाठी दोन जामीनदार व गहाणखत तसेच बोझा नोंद करून देणे आवश्यक आहे. या योजनेसाठी जातीचा दाखला, उत्पन्नाचा दाखला

(१ लाख रुपयांपर्यंत),रेशन कार्ड ,आधार कार्ड, वयाचा दाखला, व्यवसायाचा परवाना इ. कागदपत्रांसह संबंधीत व्यवसायानुसार कागदपत्रे आवश्यक आहे. या योजनेचे अर्ज महामंडळाच्या कार्यालयातून जातीचा मुळ दाखला व आधार कार्ड दाखवुन रितसर नोंद करून अर्जदारास मिळतील.

बीज भांडवल योजना – ही योजना बँकेमार्फत राबविली जात असुन अर्जदाराने महामंडळाकडे जातीचा दाखला, उत्पन्नाचा दाखला (१ लाखापर्यंत) ,रेशनकार्ड , आधार कार्ड, वयाचा पुरावा, रहिवासी प्रमाणपत्र ,संबंधीत व्यवसायानुसार आवश्यक कागदपत्रे अर्जासोबत जोडुन कार्यालयात दाखल करावी लागतील. यापुर्वी लाभार्थीने कर्जाचा लाभ घेतला असल्यास त्यांना परत कर्ज प्रस्ताव दाखल करता येणार नाही.

वरील योजनेचे सन २०२५-२०२६ या आर्थिक वर्षाकरीता वैयक्तिक कर्ज व्याज परतावा योजनेचे – १५०,०५,०१, गट कर्ज व्याज परतावा योजना योजनेचे ०१,०१,०१, बीज भांडवल कर्ज योजना – ०१,०१,०१ , रुपये १ लाख थेट कर्ज योजना – २००,२०,२० असे उद्दिष्ट प्राप्त झाले आहे. जिल्हयातील इच्छुक लाभार्थींनी अर्ज करण्यासाठी महामंडळाच्या www.vjnt.in या संकेतस्थळाला भेट द्यावी अधिक माहितीसाठी जिल्हा कार्यालय वसंतराव नाईक वि.जा.भ.ज. विकास महामंडळ (मर्या.) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन नांदेड. फोन क्र.०२४६२-२२०२४४ येथे संपर्क साधावा असे आवाहन जिल्हा व्यवस्थापक आर.एस.नरवडे यांनी केले आहे.